Hz. MUHAMMED'İN HİCRETİ

- Peygamberimiz de Mekke'den Medîne'ye göç etmek isteyenlere izin verdi ve şöyle buyurdu:

- إِنِّي أُرِيتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ ذَاتَ نَخْلٍ بَيْنَ لَابَتَيْنِ وَهُمَا الْحَرَّتَانِ فَهَاجَرَ مَنْ هَاجَرَ قِبَلَ الْمَدِينَةِ

- *"Sizin hicret edeceğiniz yerin iki kara taşlık arasında hurmalık bir yer olduğu bana gösterildi."*[1]

---

[1] Buhari.

Rasulullah’ın Hicreti:

- Mekke'de Hz. Ebû Bekir, Hz. Ali ve Mekke'de Müslüman oldukları için aileleri tarafından hapsedilmiş olanlarla köle ve cariyelerden başka kimse kalmamıştı. "Hz. Ebû Bekir de hicret etmek istemiş, Peygamberimiz kendisine;
- *“Acele etme, bana hicret için izin verileceğini umuyorum”* diyerek ona izin vermemişti. Hz. Ebû Bekir:
- “Anam babam sana fedâ olsun, gerçekten bunu umuyor musun?” diye sordu.
- *Peygamberimiz:*
- *“Evet, umuyorum”* diye cevap verdi ve Hz. Ebû Bekir buna çok sevindi.[2]

---

[2] Buhari.

- Mekke'de müslümanlardan kimsenin kalmadığını, hepsinin Medîne'ye göç ettiğini gören Mekke ileri gelenleri telâşlanmaya başladılar. Hz. Muhammed de Medîne'ye hicret eder müslümanların başına geçerse kendileri için iyi olmayacağını, Şam ticaret yolu Medîne'den geçtiği için kapanabileceğini düşündüler. Mekke'de hemen hemen yalnız kalan Peygamberimiz için bir şeyler düşünmeli dediler. Bu amaçla Kureyş ileri gelenleri **"Dârü'n-Nedve"** denilen önemli kararların alındığı yerde toplandılar.
- Toplantıya başta Ebû Cehil olmak üzere, Ebû Sufyan, Ebû'l-Buhterî, Utbe b. Rabi'a, Cübeyr b. Mut'im, Nadr b. Hâris, Umeyye b. Halef, Hâkim b. Hizam... gibi Mekke ileri gelenleri katıldılar. Toplantı son derece gizlilik içerisinde yapıldı. Toplantıda çeşitli görüşler ileri sürüldü, tartışıldı. Bir kısmı, Muhammed'in başka bir beldeye sürgüne gönderilmesini teklif ettiler. İçlerinden bazıları da, onu bağlayıp her

tarafı kapalı bir yerde ölünceye kadar hapsedelim, dedi. Bu görüşlerden hiçbiri kabul görmedi.

- Nihâyet Ebû Cehil; Kureyş kabilesinin bütün kollarından birer temsilci seçelim. Bunlar aynı anda Muhammed'e hücûm edip öldürsünler. Kimin vurduğu belli olmasın. Böylece kanı bütün Kureyş kabilesine dağılmış olur. Haşimîler bütün Kureyş kollarına karşı çıkamayacaklarından kan davasına kalkışamazlar, çaresiz diyete razı olurlar. Bu iş de böylece kapanmış olur, dedi. Ebû Cehil'in bu teklifi kabul edildi. Bu işi yapacak kırk kişi seçilerek toplantıya son verildi. Bir an evvel bu kırk kişinin görevlerini yerine getirmeleri istendi.
- "Dârü'n-Nedve" de alınan kararla ilgili olarak Kur'an-ı Kerîm de şöyle buyurulmaktadır:

- وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

- ***Hani bir vakitler kâfirler, seni tutup bağlamak veya öldürmek veya (Mekke'den) sürüp çıkarmak için tuzak kuruyorlardı da onlar tuzak kurarken Allah da tuzaklarını bozuyordu. Öyle ya Allah tuzakların en iyisini kurar.***[3]

---

[3] Enfal, 8/30.

- Peygamberimiz Rabbinden hicret etme emrini alır almaz Hz. Ebû Bekir'in evine geldi. Hz. Ebû Bekir Peygamberimizin geldiğini görünce: "Vallahi önemli bir olay olmadıkça bu saatte, öğle vaktinde günün en sıcak saatinde evimize gelmek Peygamberimizin âdeti değildi", dedi ve heyecanla Peygamberimizi karşıladı. Peygamberimiz.
- – Yanında kim varsa dışarı çıkar, önemli bir şey görüşeceğim, buyurdu. Evde Hz. Aişe, kız kardeşi Esma ve annesi Ümm-i Rumân vardı.
- Hz. Ebû Bekir:
- – Yabancı yok, ey Allah'ın Rasûlü, dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz.
- – Medîne'ye hicret için bana izin verildi, buyurdu. Hz. Ebû Bekir heyecanla sordu:
- – Size arkadaşlık etme şerefine erecek miyim? Peygamberimiz daha önce va'dettiği gibi:
- – Evet, beraber olacağız, buyurdu.

- Hz. Ebû Bekir bu habere çok sevindi. Dört aydan beri bugün için beslediği ikiz devesi vardı. Birisini hemen Peygamberimize teklif etti, "Şu iki deveden birini beğen al" dedi Peygamberimiz en samimi dostunun bile minnet yükü altında kalmak istemediği için:
- – Ancak bedelini ödeyerek alabilirim, buyurdu. Hz. Ebu Bekir.
- – Anam babam size fedâ olsun, dedi ise de, Peygamberimiz sözünde ısrar etti. Hz. Ebû Bekir başka çaresi olmadığı için devenin bedelini kabule mecbur oldu.
- Hz. Aişe'nin ablası Esmâ seyahat için gerekli hazırlığı yapmaya başladı.
- Peygamberimiz Hz. Ali'yi çağırdı ve:
- – *Ben Medîne'ye gidiyorum sen bu gece benim yatağımda yat, örtünü üzerine al. Sabahleyin bu emânetleri sahiplerine ver ve sonra da hemen gel*, buyurdu.

- Hz. Ali, durumun vehâmetini yani Peygamberimizin yatağının bir ölüm yatağı olabileceğini bildiği halde hiç tereddüt etmeden aldığı emri yerine getiriyordu. Akşam oldu. Katiller ve câniler evin etrafını sardılar. Peygamberimizin dışarı çıkmasını bekliyorlar. Çünkü bir adamı evinin içinde öldürmek, Araplarda cinayetin en çirkini sayılırdı. Bunun için katiller bu geleneğe uyarak Peygamberimizi evinde değil, dışarı çıktıktan sonra öldürmek istiyorlardı.

- Peygamberimiz Mekke'den ayrılırken şu duygu dolu sözleri söyledi:

- **وَاللَّهِ إِنَّكِ لَخَيْرُ أَرْضِ اللَّهِ وَأَحَبُّ أَرْضِ اللَّهِ إِلَيَّ وَاللَّهِ لَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ مِنْكِ مَا خَرَجْتُ**

- *"Ey Mekke, vallahi sen Allah katında yeryüzünün en hayırlı yerisin. Bana da en sevimli yerisin. Vallahi eğer buradan çıkmaya mecbur bırakılmasaydım, çıkmazdım."*[4]

---

[4] İbn Mace.

- Peygamberimiz ve Hz. Ebû Bekir Mekke'nin güneyinde bir buçuk saat mesafedeki Sevr dağına vardılar. Dağı tırmanarak zirvesindeki mağaraya gizlendiler.
- Burada da Peygamberimiz bize tedbir almadan Allah'a tevekkül etmenin, Allah'ın emrettiği tevekkül olmayacağını öğretiyor. Medîne'ye gidecekler. Medîne ise Mekke'nin kuzeyinde bulunuyor. Ama bir tedbir olmak üzere Medîne'ye ters istikamette bulunan Sevr dağına geliyor ve bir tedbir olmak üzere burada saklanıyorlar.
- Eli silahlı caniler evi sarmış Peygamberimizin dışarı çıkmasını bekliyorlardı. Sabaha kadar beklediler. Dışarı çıkan olmayınca eve girdiler. Yatakta Hz. Ali'yi görünce şaşırdılar ve boşuna beklediklerini anladılar. Hz. Ali'yi alıp götürdüler ve bir süre sonra serbest bıraktılar.
- Mekke müşrikleri guruplar halinde her tarafta Peygamberimizi aramaya koyuldular, bulamadılar. Bulana yüz deve vereceklerini ilân ettiler. Her tarafı arıyorlardı. Hatta bunlardan bir kısmı mağaranın ağzına kadar

gelmiş, o kadar yaklaşmışlardı ki, adımlarının sesi içerden duyuluyordu. Hz. Ebû Bekir endişelenmeye başladı Peygamberimize, kulağına eğilerek, "Düşmanlar çok yaklaştı, o kadar ki, ayaklarının dibine bir baksalar bizi görecekler" dedi.

- Peygamberimiz ona cevap verdi: *"Üzülme! Allah bizimle beraberdir."*
- Bu olay Kuran-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:
- **إِلاَّ تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ...**
- ***Eğer siz ona (Resûlullah'a) yardım etmezseniz (bu önemli değil); ona Allah yardım etmiştir: Hani, kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Ebu Bekir ile birlikte Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı; o, arkadaşına. Üzülme, çünkü Allah bizimle beraberdir, diyordu…***

- فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- ***Bunun üzerine Allah ona (sükûnet sağlayan) emniyetini indirdi, onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi ve kâfir olanların sözünü alçalttı. Allah'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allah üstündür, hikmet sahibidir.***[5]

- Peygamberimiz ve Hz. Ebû Bekir Sevr mağarasında üç gün üç gece kaldılar. Hz. Ebû Bekir'in küçük oğlu Abdullah geceleri gelir, Mekke'de olup bitenleri onlara bildirir, şafak sökerken şehre dönerdi.

---

[5] Tevbe, 9/40.

- Dördüncü gün olunca Kureyşin kendilerini takip etme işinin gevşediğine inanarak mağaradan çıktılar. Bir gayr-ı müslim olan ve fakat güvenilir biri olan Abdullah b. Ureykıt'ı kendilerine yol göstermek üzere ücretle tuttular ve Medîne'ye gitmek üzere çöllere daldılar.

Süraka'nın Atının Sürçmesi:

- Kureyş daha önce Hz. Muhammed'i ölü veya diri yakalayana yüz deve vereceğini ilân etmişti. Bu büyük bahşişi almak için kendine güvenen pek çok kimse Peygamberimizin peşine düştü. Bunlardan biri de Süraka b. Cu'şum idi. Bu mükafata aldanarak Peygamberimizin izini takip etmiş. Peygamberimiz ve arkadaşı dinlenmek üzere konduğu yere varmış, hemen atını mahmuzlayarak ilerlemiş fakat onlara yetişmeden atının ayağı sürçmüş, kendisi de yere yuvarlanmıştı.
- Süraka okunu alarak Arap âdetine göre falına bakmış, fal fena çıkmıştı. Ancak yüz develik mükafat gözünün önüne gelince falı unutmuş, ilerlemeye karar vermiş, bu sefer de atının ayakları kuma iyice gömülmüştü. Süraka atından inerek tekrar falına bakmış, bu işte bir fevkalâdelik olduğunu anlamıştı. Bunun üzerine Süraka Peygamberimize doğru ilerlemiş, ona Kureyşin ilân ettiği mükafatı

haber vermiş ve kendisini affetmesi için yalvarmaya başlamıştı. Bu bir tesadüf değil, Cenâb-ı Hakk'ın Peygamberimizi koruduğunun alâmetidir.

- Süraka İslâmiyetin parlak geleceğini de anlamış ve Peygamberimizden kendisine bir ferman verilmesini istemişti. Bu ferman da kendisine verilmişti. Süraka daha sonra müslüman olmuştur.
- Süraka fermanı alınca geri dönmüş, arkadan gelen takipçileri de geri çevirmiştir.
- İşte görülüyor ki, Cenâb-ı Hakk bir şeyi murad ettiği zaman onun sebebini de yaratıyor. Daha birkaç dakika önce Peygamberimizi yakalamak için koşan Süraka şimdi buna engel oluyordu. Az önce kendisi takipçi olduğu halde şimdi takipçileri geri çeviriyordu.

- Mekke'den Medîne'ye giderken yolda şu âyet-i kerîme nâzil oldu.

- **إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ**

- ***Kur'an-ı (okumayı, tebliğ etmeyi ve ona uymayı) sana farz kılan Allah, elbette seni (Mekke'ye) iade edecektir. De ki: Rabbim, kimin hidayeti getirdiğini ve kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu en iyi bilendir.***[6]

---

[6] Kasas, 28/85.

- Medîne'ye bir saat mesafede “Kubâ" adı verilen bir yer vardı. Medînelilerin birçok aileleri burada yaşarlardı. Gülsüm b. Hedm'in başkanı olduğu Amr b. Avf ailesi buranın en tanınmış sakinlerindendi. Peygamberimiz buraya ulaştığı zaman bu aileler onu tekbirlerle karşıladılar. Kâinatın efendisini misafir etme şerefi onlara nasip oldu.
- Peygamberimizin Mekke'den hareketinden üç gün sonra Hz. Ali de Mekke'den ayrılmış ve Kubâ'da Peygamberimize yetişerek o da bu âile tarafından misafir edilmişti. Zaten Ashâb-ı Kirâm'dan pek çoğu bu âilenin yanında misafir olarak bulunuyordu.
- Peygamberimiz Kubâ ya Milâdî 622 yılı 20 Eylül Pazartesi günü ulaştı. Peygamberimiz burada ilk iş olarak Gülsüm b. Hedm'in hurmalarını kuruttuğu yerde bir mescid inşa etmiştir. Bu mescidin inşasında Peygamberimiz herkesle birlikte bir amele gibi çalışmıştır. İslâm'da ilk inşa edilen bu mescid Kuba mescididir.

- Peygamberimiz burada 14 gün kaldıktan sonra bir Cuma günü Medîne'ye hareket etti. Beni Salim mahallesinden geçerken Cuma vakti girdiği için burada Cuma namazını kıldı. İlk Cuma namazı burada kılınan namazdır.
- Namazdan sonra Medîne'ye doğru yola çıktı. Kubâ'dan Medîne'ye kadar halk yolların iki tarafına sıralanmışlardı. İçten gelen bir sevgi ile tezahürât yapıyorlardı. Medîne, böyle bir güne ilk defa şahit olmuş oluyordu. Peygamberimiz geçerken, sağdan soldan, *“Buyurun ey Allah'ın Resûlü, işte evlerimiz, işte mallarımız, işte canlarımız, emrinize amâde"* diyerek davet ediyorlardı. Peygamberimiz bu samimi davetlere nezâketle karşılık veriyor, yoluna devam ediyordu.
- Peygamberimiz tam şehre gireceği sırada kalabalık o dereceyi bulmuş ki, kadınlar damların üzerine çıkarak şarkılar söylüyorlardı. O gün hep birlikte şu şiiri söylüyorlardı:

- "Dolunay vedâ dağının sırtlarından bize doğdu. Allah'a yalvaran bulundukça bize de şükretmek düşer. Ey bize gönderilen Peygamber, sen, itaat olunan emirle geldin."
- Mini mini yavrular da şöyle diyorlardı:
- “Biz Neccâr zâdelerin kızlarıyız. Muhammed'in komşuluğu ne hoş komşuluktur."
- Herkes bu büyük misafiri kendi evinde ağırlamak istiyor, devesinin yularına sarılarak, "Buyurun, ey Allah'ın Rasûlü" diyordu. Peygamberimiz ise gülümseyerek: «Deveyi kendi haline bırakınız, o memurdur» diyor, onların gönüllerini hoş ediyordu.
- Deve önce Beni Neccar'dan iki yetime ait bir arsaya çöktü ve hemen kalktı. Peygamberimiz daha sonra bu arsayı satın alarak burada mescidini inşa etmiştir.

- Deve ikinci defa çöktü ve boynunu uzatarak tatlı bir şekilde bağırdı. Bunun üzerine Peygamberimiz, "İnşaallah konağımız burasıdır" diyerek devesinden indi. Burası Neccar oğullarından Halid b. Zeyd'in, yani Ebû Eyyûbi Ensârî hazretlerinin evine en yakındı ve onun misafiri oldu.